

**ИНФОРМАТОР О РАДУ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА ЗА
ЗАШТИТУ И УНАПРЕЂЕЊЕ ЖИВОТНЕ
СРЕДИНЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДСКЕ
ОПШТИНЕ ОБРЕНОВАЦ**

Обреновац, јун 2017.године

Одрживи развој који излази у сусрет потребама садашњице, а да не угрожава способност будућих генерација да задовоље своје сопствене потребе

Одговор индијанског поглавице Сијера Абрахаму Линколну из 1854.године на понуду да купи велики део индијанске територије, а да Индијанце смести у резервате:

... Како може неко да купи или прода небо? Топлину земље? Овакве мисли су нам стране. Ако ми не поседујемо свежину ваздуха и светлуцање воде, како их онда купити? Сваки је делић ове земље свет мом народу. Свака блистава борова иглица, свака пешчана обала, свака измаглица у тами шуме, сваки инсект који зуји, свети су у мислима и животу мог народа. Сокови који протичу кроз дрвеће носе успомене на мој народ и његово искуство. Сокови који протичу кроз дрвеће носе успомене црвеног човека. Мртви бледолики заборављају земљу свог рођења када оду у шетњу међу звезде. Наши мртви никад не заборављају ову предивну земљу, јер она је мати црвеног човека. Део смо земље и она је део нас. Миришљави цветови су нам сестре, јелен, коњи, велики орао браћа су нам, стеновити врхови, сокови пољана, топлота понијевог тела и човека, сви припадају истој породици...

Јавно предузеће за заштиту и унапређење животне средине на територији ГО Обреновац је основано одлуком Скупштине градске општине Обреновац, у циљу управљања природним вредностима, праћења стања животне средине, предузимању потребних мера заштите и њеног унапређења.

Претежна делатност предузећа је:

- Заштита ботаничких и зоолошких вртова и заштита природних вредности
- Управљање заштићеним подручјима (национални паркови, резервати, споменици и паркови природе, предели и др.) на територији ГО Обреновац.

Предузеће обавља и следеће послове:

- Праћење стања природних вредности животне средине (ваздух, вода, земљиште, шуме, биљни и животињски свет) и старање о предузимању мера на заштити и унапређењу животне средине;
- сузбијање штетних организама (комараца, крпеља, глодара и др.);
- развијање јавне свести о значају заштите и унапређења животне средине;
- израда акционих и санационих планова од значаја за заштиту животне средине на подручју градске општине;
- пројектовање, изградња и уређење јавних зелених површина, паркова и рекреационих и других јавних површина, укључујући и мобилијар;
- и друге послове и услуге које су у функцији и у вези са подстицањем заштите животне средине.

ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ „ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“

Природно добро „Обреновачки Забран“ је 2013.године проглашено заштићеним подручјем као споменик природе. Удаљено је од центра Обреновца 1,5 km, ушушкано између десне обале реке Саве и леве обале Колубаре. ЗП „Обреновачки Забран“ представља зелену оазу за становништво непосредне околине. Обухвата 47,77 ha, од чега је под аутохтоном шумском вегетацијом 41,82 ha.

Форланд, ЗП "Обреновачки Забран"

Најзначајнији део ове целине је Јазбинска бара, која је у режиму II степена заштите, због ретких заједница биљне и животињске врсте, а остали простор припада III степену заштите.

ЗП "Обреновачки Забран"

Као најпрепознатљиви предеони елемент Забрана је стаза здравља *Мика Вилотић*, која пролази читавом својом дужином кроз централни део шуме, укупне дужине 1480m. Трим стазу редовно посећују како рекреативци, тако и врхунски спортисти, као и они који је користе за мир и релаксацију шетајући кроз шуму. Уз трим стазу је постављено 16 станица за вежбање и мобилијар за седење, а на крају трим стазе налази се теретана на отвореном.

Трим стаза, ЗП "Обреновачки Забран"

Пољана на којој се налази летња учионица, ЗП "Обреновачки Забран"

Поред понтона који је намењен за спортско-рекреативне активности, постављени су нови тушеви и чесме везани за систем градског водовода. Такође, урађен је систем за одвод отпадне воде са тушева. Уграђени су додатни рефлектори за појачано осветљење форланда и дечијег игралишта.

Понтон, ЗП "Обреновачки Забран"

Да би смо сачували виталност стабала у заштићеном подручју, редовно се врше биолошко техничке мере заштите и неге стабала. Ове мере подразумевају орезивање сувих и оштећених грана које се налазе на стаблима у појасу трим стазе, урбаног и дечијег мобилијара и асфалтног пута. И поред редовног одржавања и отклањања сувих грана потребна је опрезност, посебно у условима јачег ветра и кише, олује...

Орезивање сувих грана, ЗП "Обреновачки Забран"

Едукација деце о природним вредностима, ЗП "Обреновачки Забран"

Мислили смо и на децу. Такође и она имају своја игралишта, како у форланду, тако и на успутним стајалиштима.

Дечије игралиште у форланду, ЗП "Обреновачки Забран"

ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ "ГРУПА СТАБАЛА ХРАСТА ЛУЖЊАКА КОД ЈОЗИЋА КОЛИБЕ"

Најстарије заштићено подручје у Обреновцу, посебне природне вредности, под називом „Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ проглашено је спомеником природе 1996.године. За овај споменик природе је одређен III (трећи) степен заштите и мере заштите којима се забрањује предузимање било којих радњи које би измениле његов данашњи изглед и довеле у питање његов биолошки опстанак. Старост стабала у просеку износи око 200 година. Стабла доминирају простором и целом комплексу дају пејзажну атрактивност.

Простор за одмор, ЗП "Група стабала храста лужњака код Јозића колибе"

Заштићено природно добро чине шест стабала храста лужњака (*Querceto-fraxinetum serbicum*) са својим хоризонталним пројекцијама крошњи. Укупна заштићена површина износи 16,49 ари.

За љубитеље природе, овај простор је опремљен мобилијаром и летњом учионицом.

Простор за одмор, ЗП "Група стабала храста лужњака код Јозића колибе"

АРБОРЕТУМ

Арборетум као зелена површина специјалне намене простире се на 1,66 хектара и пре свега је намењен едукацији (упознавању посетилаца са различитим како егзотичним тако и аутохтоним биљкама) али омогућава релаксацију, шетњу и одмор. Удаљен је на само пар минута од центра града. Поред урбаног мобилијара, постављене су и табле са описом биљних врста, како би се посетиоци упознали са најбитнијим карактеристикама биљака које се ту налазе.

У перспективи је да се на простору Арборетума изгради Природњачки дом.

Арборетум

Један део Арборетума је издвојен, ограђен и оивичен дрвећем. У том одвојеном делу се налази ПЕТ ПАРК и постављен је мобилијар за псе.

ПЕТ ПАРК, Арборетум

МОНИТОРИНГ ВАЗДУХА, ЗЕМЉИШТА, ВОДЕ И БИЉНОГ МАТЕРИЈАЛА

Алергијски семафор

ЈП ЗЖС Обреновац је 2016.године набавило инструмент за мерење концентрације полена тзв. ”клопку”. У могућности смо да свакодневно пратимо емисију полена у ваздуху од марта до новембра за 24 алергене биљке. Постављањем клопке у Обреновцу (које репрезентује подручје у пречнику од 50km) укључени смо у државну мрежу мониторинга полена.

Резултати су доступни на сајту Агенције за заштиту животне средине www.sepa.gov.rs

Инструмент за мерење концентрације полена - ”клопка”

Квалитет ваздуха

Мерна станица за мерење загађујућих материја у ваздуху од почетка 2017.године је премештена на Ушће поред месне заједнице, јер је годинама уназад била у Грабовцу где је више пута обијана. У њој се налазе уређаји за мерење следећих честица: **PM₁₀** (грубе честице мање од 10µm), **PM_{2,5}** (фине честице мање од 2,5µm), **SO₂** (сумпор-диоксид), **NO₂** (азот-диоксид), **NO_x** (оксиди азота). Адреса на којој се 24h могу пратити концентрације ових честица у ваздуху је: amskv.sepa.gov.rs

Мониторинг земљишта

Испитивање загађености земљишта је саставни део мониторинга стања животне средине на одређеној територији и годинама уназад се ради узорковање и анализа различитих параметара у земљишту, у зависности од тога да ли се ради о пољопривредном или непољопривредном земљишту.

Параметри који се најчешће испитују су тешки метали и органска једињења, а када је реч о пољопривредном земљишту и основни параметри плодности. Анализе након поплава 2014.године показале су да се рН вредност и структура земљишта променила, тако да је на киселим земљиштима повећана алкализација, што је позитивна промена.

Последње анализе из 2016.године рађене су на непољопривредном земљишту на територији ГО Обреновац (на јавним површинама). Анализе су показале да су сви оцењивани параметри у испитиваним узорцима земљишта испод ремедијационих вредности опасних и штетних материја, односно испод вредности које указују да су основне функције земљишта угрожене. У току 2017.године и наредних година наставља се испитивање земљишта.

Микролокација узорковања земљишта

Праћење стања подземних, површинских вода и седимената

Испитивање загађености вода, као и земљишта, такође представља важан чинилац у сагледавању стања животне средине и чини саставни део мониторинга. С обзиром да део територије општине није обухваћен водоводном мрежом, бунарска вода је једини извор водоснобдевања. Испитују се како физичко-хемијски тако и микробиолошки параметри.

На већини локација бунарска вода је неисправна и хемијски и микробиолошки. Када су површинске воде у питању, стање такође није задовољавајуће, с обзиром да сви испитивани канали не задовољавају граничне вредности прописане Уредбом за II класу вода.

У 2017.године почеће се са анализама којима се одређује еколошки статус вода тзв. **биомониторинг вода**, којима се испитују биолошки индикатори вода, као што су **фитопланктон и фитобентос**.

Циљ ових анализа је да се утврди у ком степену долази до промена у саставу каналских вода и седимената.

Анализа биљног материјала

После више године поново се ради анализа биљног материјала која је део мониторинга стања животне средине. Параметри који се испитују, односе се на присуство и садржај тешких метала у биљкама које су највише у употреби: кукуруз, паприка, парадајз, кромпир, шаргарепа и јабука. Сада су у анализе биљног материјала укључени и остаци пестицида, који се највише користе у пољопривредној производњи, пре свега органохлорни пестициди.

Сви оцењивани параметри у испитиваним узорцима биљног материјала су испод референтних вредности опасних и штетних материјала, односно испод вредности које указују да је биљни материјал хемијски загађен.

Сви резултати мониторинга (спроведених анализа) се налазе на сајту ЈПЗЖС - www.jpzzs.org.rs

МЕХАНИЗАЦИЈА

ЈП ЗЖС Обреновац поред постојеће механизације, због обима посла, одржавања заштићених подручја Обреновачки Забран и Група стабала храста лужњака код Јозића колибе, арборетума и осталих јавних површина, улаже у обнову и куповину нових савременијих машина, које би омогућиле што брже и квалитетније обављање послова.

Почетком 2017.године купљен је трактор са приколицом и додатном механизацијом, и то:

- италијански трактор са кабином FERRARI CROMO K40 RS,
- хидраулична приколица ZACCARIA ZAM - 25NS,
- хидраулични таруп DEL MORINO FANNY SUPER 132 и
- хидраулична даска за снег BONATTI.

Поред трактора купљено је и ново теренско возило LADA NIVA 4x4 са приколицом TRIGANO.

Кошење Арборетума са трактором

Како би се одржавале јавне зелене површине, током 2016. и 2017.године набављен је и неопходни алат:

- цистерна за заливање од 1000 l
- тримери
- дувач лишћа
- моторна тестера
- кресач грана итд.

Кошење тримером

КОМУНАЛНА ЗООХИГИЈЕНА

Све послове из области зоохигијене (дератизација, дезинсекција, мониторинг) врши Завод за биоциде и медицинску екологију који има искључиво право за вршење ових послова на територији града Београда са којим имамо изванредну сарадњу. Сва третирање се врши на основу спроведеног мониторинга.

Дератизација (сузбијање глодара)

ЈП ЗЖС Обреновац посебан акценат ставља на систематску дератизацију. Од 2015.године ради се у континуитету пролећна и јесења дератизација. Мониторинг штетних глодара ради се пре сваке дератизације. Константно вршење дератизације у свим заједничким деловима стамбених зграда, подрумима, шупама, просторијама за одлагање смећа и на околним спољашним површинама, као и у комплетним сеоским и градским домаћинствима је резултирало константним смањивањем популације глодара из године у годину.

Такође, третирају се канали у граду и непосредној околини.

Третирање одраслих форми комараца

Третирање ларвених и одраслих форми комараца

Један од главних послова из области зоохигијене је и третирање одраслих и ларвених форми комараца. Сва третирања врше се на основу спроведеног мониторинга. Третирања одраслих форми комараца се врши тзв. "игебама" (уређајима са земље) сваког петка у ЗП „Обреновачки Забран“, на бициклистичкој стази и простору око хотела.

У зависности од бројности одраслих форми комараца третирају се и све градске и сеоске месне заједнице на територији ГО Обреновац. Неколико пута у току године, организује се и синхронизована акција, која представља третирање одраслих форми комараца са земље и из ваздуха.

Третирање ларвених форми комараца врши се углавном на каналима Купинац, Тамнава, Забран, као и на кубацима и барама које настану услед падавина.

Третирање крпеља се врши у периоду април-мај, на површинама где је највећа фреквенција грађана, као и на местима где се на основу мониторинга покаже повећана бројност.

ПОДИЗАЊЕ ДРВОРЕДА И ПОШУМЉАВАЊЕ

Подизањем дрвореда, озелењавање зелених површина и садња по месним заједницама поводом обележавања битних еколошких датума, директно се утиче на смањење загађења у животној средини. Зелене површине имају изузетан значај за живот становника у граду које поред естетских функција утичу и на прочишћавање ваздуха, ублажавање температурних екстрема, повећавање влажности ваздуха итд.

ЈП ЗЖС Обреновац је на основу Плана општег уређења излетишта Забран у Обреновцу, у пролеће 2016.године извршило пошумљавање ТЦ1, који обухвата простор од Забаранске шуме до улице Караља Александра I. Пошумљавање је извршено садњом од укупно 2500 садница пољског јасена (*Fraxinus angustifolia*) и црвеног храста (*Quercus rubra*). Након тога, у пролеће 2017.године, били смо партнер ЈП "Србија шуме" где је извршено пошумљавање дела Мале Моштанице - Дубоко, са око 5000 садница, где је учествовала и "Пољопривредно хемијска" школа Обреновац.

У циљу обележавања битних еколошких датума Светског дана шума, Дана планете земље, Заштите природе и др. у сарадњи са грађанима и ученицима основних школа, а у складу са нашим програмом смо током 2016. и 2017.године засадили преко 10 000 садница на територији ГО Обреновац.

Тенденција предузећа је да се сваке године посади неколико хиљада стабала, тако да свака улица има леп и здрав дрворед, да свако насеље и свака месна заједница буду оплемењени новим засадима и да имају срећене паркове како за најлађе тако и за најстарије грађане.

*Једно дрво произведе око 145kg
кисеоника, што је довољно за две
одрасле особе!*

Пошумљавање, Мала Моштаница

ЗЕЛЕНИ ЗАШТИТНИ ПОЈАС ОКО ГРАДСКЕ КОМУНАЛНЕ ДЕПОНИЈЕ И АЗИЛА ЗА ПСЕ

Да би смо визуелно одвојили градску комуналну депонију од других парцела и заштитили од негативних утицаја, 2016.године посадили смо 778 садница у три реда.

Поред тога, урадили смо и озелењавање азила за псе са укупно 43 дрворедне саднице (каталпа, сибирски брест, лириодендрон, кугласти јавор и кугласти јасен).

Зелени заштитни појас око комуналне депоније

ДРВОРЕД У ТАМНАВСКОЈ УЛИЦИ

У оквиру Главног пројекта озелењавања Тамнавске улице у Обреновцу, 2017.године извршена је садња дрвореда у делу Тамнавске улице, од кружног тока до Арборетума. Засађено је укупно 80 дрворедних садница ликвидамбара (*Liquidambar styraciflua*), који је одабран због моћне крошње које у обостраној садњи формирају ефектну алеју у улици, као и због своје декоративности која долази до изражаја у јесењем периоду.

Поред тога је засађено 88 садница сибирског бреста (*Ulmus sibirica*) и 16 садница врба (*Salix* sp.).

Дрворед није континуиран због услова и сагласности.

Дрворед у Тамнавској улици

ДРВОРЕД У УЛИЦИ А. АЦЕ СИМОВИЋА

Због великог броја подземних инсталација, садња дрворедних садница је вршена у бетонским касетама које штите и усмеравају сам раст корена. 2017. год засађен је лириодендрон (*Liriodendron tulipifera*), који је изузетно декоративан због својих наранџасто жутих крупних цветова који подсећају на тулипан, по чему је у народу ова врста позната као „тулипановац“. Поред ових радова, извршена је и замена дрворедних садница кугластог јасена (*Fraxinus excelsior* 'Nana') које су оштећене током поплаве.

Дрворед у улици А. Аце Симовића

ДРВОРЕД НА БИЦИКЛИСТИЧКОЈ СТАЗИ

Као последица поплавног таласа 2014. године дошло је до сушења великог броја садница, с обзиром да су читавом својом висином биле у води дужи временски период. ЈП ЗЖС Обреновац је 2016. године извршило обнову овог

Дрворед на бициклистичкој стази

дрвореда са укупно 206 садница. Поред садница сибирског бреста (*Ulmus pumila*) и црвене шљиве (*Prunus pisardii*) почетак бициклистичке стазе је оплемењен садницама хималајског кедра (*Cedrus deodara*).

ДРВОРЕД У РАВНОГОРСКОЈ УЛИЦИ

У 2017. години урађена је реконструкција постојећег дрвореда у Равногорској улици у Обреновцу. Засађене су саднице горског јасена (*Acer pseudoplatanus*). Горски јасен је брзо растућа врста, који у пуној зрелости достиже висину до 30m и ширину крошње до 10m. Листови дуго у јесен остају зелени.

Дрворед у Равногорској улици

РЕКОНСТРУКЦИЈА ДРВОРЕДА У УЛИЦИ ВУКА КАРАЏИЋА

На основу пројектног решења, део дрвореда у улици Вука Караџића у Обреновцу је реконструисан 2016. године. Садња се вршила само на местима где су стара и болесна стабла посечена. Посађене су младе дрворедне саднице црвеног храста (*Quercus rubra*) и мечије леске (*Corylus colurna*).

ЗАШТИТНИ ПОЈАС ОКО БАЊСКОГ КОМПЛАКСА И БАЗЕНА

У улици Краља Александра I 2017.године подигнут је заштитни појас око бањског комплекса и базена. Укупно је

Ветрозащитни појас

посађено 455 садница распоређених у IV реда и то:

I ред - 81 садница лириодендрона (*Liriodendron tulipifera*),

II и III ред - 324 саднице брезе (*Betula alba*) и

IV ред - 50 садница црног бора (*Pinus nigra*)

ЕКО-КАРНЕВАЛ ПОСТАЈЕ ТРАДИЦИЈА

Поводом обележавања Међународног дана заштите животне средине, најмлађи грађани Обреновца од 2016.год. упућују јасне захтеве, пре свега одраслима, да заслужују да одрастају у здравом, чистом и лепом о к р у ж е њ у .

Шетња деце кроз град, Еко-карневал

На екокарневалу ђаци из свих основних школа из наше општине, као и деца из ПУ ”Перка Вићентијевић”, са маскама од природног материјала шетају градом, носећи поруке у циљу заштите природе. Поред тога, деца из свих обреновачких основних школа и ПУ „Перке Вићентијевић” уочи новогодишњих празника са својим наставницима и васпитачима, маштовитим украсима који су сами направили, украшавају новогодишње јелке и улепшавају Тргу Обреновцу.

Украшавање новогодишњих јелки

УГРАДЊА ДЕЧЈЕГ МОБИЛИЈАРА

ЈП ЗЖС Обреновац је само током 2017.године уградило 15 нових дечјих игралишта, од којих су 5 из акције ”КАО ТАШ А НАШ”, који су налик на савремена европска дечија игралишта израђена од најквалитетнијих материјала и налазе се у централним насељима општине Обреновац. Преосталих 10 игралишта су од квалитетне дрвене грађе и распређена су по месним заједницама на територији општине Обреновца.

Дечије игралиште, насеље Дудови

Презентација дечијих игралишта председнику ГО Обреновац

Дечије игралиште, насеље Дудови

Сва опрема за дечија игралишта рађена је по стандардима SRPS EN 1176 којима су прописани општи безбедносни захтеви, а дизајн и конструкција омогућавају безбедно коришћење реквизита.

Савремена и лепа игралишта омогућавају безбедност најмлађих током игре, јер је сва опрема уграђена на површинама на којима су постављене гумене плоче (тартан) које ублажавају удар приликом пада.

Презентација дечијег игралишта у насеље Сунце

Провера квалитета дечијег игралиште са председником ГО Обреновац

... Живот чине мале ствари...

... а много је несвесних те чињенице, да свако од нас, сваким сатом, сваким даном само нечињењем неких ствари може дати огроман допринос очувању планете, а да само драгоцених пар минута утрошених на то да се покупи и одложи бачена конзерва, пластична или стаклена боца, кеса, тамо где им је место, да се посади и одржи једно дрво, дали би непроцењив допринос животној средини.

Брига о животној средини је са гледишта нашег друштва приоритет од свеукупног значаја за друштво. Здрава животна средина је основ за очување људске егзистенције, здравог развоја друштва и битан фактор за ниво живота становништва.

Заштита животне средине је од изузетног значаја за нашу општину Обреновац, која је била, јесте и биће индустријско место, и која захваљујући тој чињеници живи, напредује и расте.

ГО Обреновац захваљујући оном што јој је природа дала, између осталог погодан географски положај, велике реке, доживљава један нови инфраструктурни и индустријски процват.

То нам даје снагу, улива наду и довољно јак подстрек да се сви заједно боримо, да одржимо, заштитимо и унапредимо оно што нам је природа дала, а то је оно што нам је најдрагоценије - А ТО ЈЕ ЖИВОТ!

Директор ЈП ЗЖС
Славко Берић

